UUTISET

Valtionosuuksien lähtökohtana on turvata tasapuoliset palvelut eri puolilla Suomea. **SELVITYSMIES ARNO MIETTINEN**

PÄIVÄN PUNKTI

Oikealta ohi

Puolueiden nuorisojärjestöt ovat yleensä aina vähän ukkopuolueestaan vasemmalla. Tilanne on sama kaikissa puolueissa, ja vain harvoin säännöstä on poikkeusta.

Jos et ole nuorena radikaali, sinulta puuttuu sydän. Jos olet vielä vanhana radikaali, sinulta puuttuu järki, sanottiin ennen.

Ajat kuitenkin muuttuvat. Kokoomusnuorilta puuttuu yhtä aikaa sekä sydän että järki.

Ukko-kokoomus on maltillinen, jopa liberaali tai keskustaoikeistolainen keskiluokan puolue. Nuorisojärjestö on sen sijaan niin oikealla, että kokoomuksen johtoa hirvittää.

Viimeisin kohu syntyi nuorisoliiton varapuheenjohtajan Saul Schubakin kirjoituksesta. Schubakin mukaan ”on järjenvastaista, että tuemme heikomman aineksen lisääntymistä.” Pitääkseen kansan rotupuhtaana ja köyhät kyykyssä hän vaati lapsilisien poistamista.

”Heikompi aines” tarkoittaa siis vähävaraisia. Kun köyhätkin tekevät lapsia, syyn täytyy olla lapsilisissä, tämä lapsinero päättelee.

Schubakin puheet kertovat tietysti paljon puhujasta itsestään. Uutta on se, että tällaista puhetta tulee kokoomuksen piiristä, olkoonkin että kyseessä on ”vain” nuorisojärjestön edustaja. Schubakin ero perussuomalaisten Jussi Hallaahoon on veteen piirretty viiva.

Elintasonuoriso tuntuu elävän omassa maailmassaan, jossa jetset-elämä on sekoittanut pään. Yhteydet reaalimaailmaan ja tavalliseen veronmaksajaan ovat ajat sitten katkenneet.

Schubak ilmoittaa olevansa libertaari, äärimäisen vapauden kannattaja. Libertaarit haluavat yövartijavaltion, jossa vain raha ratkaisee. Valtiota tarvitaan korkeintaan vartioimaan rikkaiden omaisuuksia. Koulutus, sosiaaliturva ja muu on turhaa.

Suomen historiassa ovat erilaiset ääriliikkeet vaihdelleet aikojen mukaan. Ennen sotia nousi AKS, 1970-luvulla taistolaiset, tällä vuosituhannella äänessä ovat olleet äärivihreät. Olisiko seuraavaksi öykkärioikeiston vuoro?

Sen aika näyttää. Lohdutuksen sana on silti syytä sanoa niille, jotka ehtivät huolestua.

Kansa ei ole huomenna koskaan sitä, mitä nuoriso tänään.

LAURI KONTRO on Maaseudun Tulevaisuuden päätoimittaja.

lauri.kontro@maaseuduntulevaisuus.fi

POLITIIKASTA LYHYESTI

Takkula maksaa veronsa Belgiaan

Europarlamentaarikko **Hannu Takkula** (kesk.) maksaa veronsa Belgiaan, kertoo Iltalehti. Suomeen hän ei maksanut veroja viime vuonna lainkaan.

Takkulan mukaan käytäntö on normaali, sillä hän on viettänyt vuoden aikana alle 70 päivää Suomessa. Siinä tapauksessa verottaja tulkitsee, että verot maksetaan Belgiaan.

Takkulan mukaan verotus Belgiassa on noin 20 prosentin luokkaa.

Kokoomusnuorten Schubak pohtii eroa

Saul Schubak sanoo harkitsevansa eroa kokoomusnuorten varapuheenjohtajan tehtävästä. Ainakin muutama kokoomuskansanedustaja on toivonut julkisesti, että Schubak eroaisi tämän lapsilisäkommenttien vuoksi, kertoo Yle.

Shubakin lausunto lapsilisien poistosta ja heikoimman aineksen lisääntymistä herätti kohua viikolla.

Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret toivoo Shubakin eroavan, kertoo Turun Sanomat.

Valtionosuudet uusiksi – harva kunta voittaa

Kuntaremontin sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistusten varjossa myös valtionosuusjärjestelmää rukataan. Se tietää muutoksia kuntien tuloihin. Selvitykset ovat kuitenkin vielä pahasti levällään.

Mistä ja kuinka paljon? Kuntapäättäjien ja kuntalaisten on vaikeaa hahmottaa valtionosuuksia.

Uutta valtionosuusjärjestelmää leivotaan muutaman pannukakun jälkeen uudestaan. Osa kunnista voittaa ja osa häviää, mutta voittajia on nyt vähän, koska valtio leikkaa menojaan.

Lopputuloksesta ei ole vielä tietoa, sillä hallituksen asettama selvitysmies **Arno Miettinen** on pääsemässä vasta vauhtiin.

Selvitykset ovat niin levällään, ettei edes suunniteltua väliraporttia ehkä tule joulukuussa.

Nykyistä valtionosuusjärjestelmää on parjattu paitsi mutkikkuudesta myös köyhien kuntien hyysäämisestä varakkaiden kustannuksella.

Miettinen vakuuttaa, ettei hänen tavoitteenaan ole jatkossakaan pakottaa köyhiä kyykkyyn tai liitoksiin.

”Ei, vaan päinvastoin. Palveluja ja euroja tarvitaan kunnissa jatkossakin, mutta kunnat voisivat yksinkertaisemmalla järjestelmällä arvioida tulevia tuloja”, Miettinen sanoo.

”Valtionosuuksien lähtökohtana on turvata tasapuoliset palvelut eri puolilla Suomea.”

Sekavasta selkeämpi

Miettisen ohjeena uuteen järjestelmään on hallitusohjelman tilaus: yksinkertainen, läpinäkyvä ja kannustava.

”Yksinkertaistaminen ei ole helppo tehtävä, koska kriteerejä on lähemmäs 50 ja ne ovat osittain päällekkäisiä.”

Niin sekavakin se nyt on, ettei kunnissa pystytä seuraamaan, mistä valtionosuuksia oikein satelee. Yksi keino on yhdistää rahavirrat yhteen hanaan.

Jatkuvasta rahojen alimitoituksesta pyritään eroon siten, että jos kunta saa uusia tehtäviä, se saa samalla myös rahaa.

Kannustavuus taas tarkoittaa esimerkiksi sitä, että jos kunta pystyy järjestämään palvelut laskennallista kustannusta halvemmalla, valtionosuus ei vähene. Myös kuntaliitoksissa kunnat saisivat pitää entiset valtionosuutensa.

Sekä meneillään oleva kuntarakenne- että sosiaali- ja terveysuudistus voivat vaikuttaa valtionosuuksiin, mutta selvitysmiehen tehtävänä ei ole miettiä niitä.

”Ideoista ei ole puutetta”

Miettinen on pyytänyt työnsä pohjaksi eri tahojen laskelmia muun muassa siitä, millainen painoarvo eri ikäryhmillä on kuntien kustannuksiin, kuinka suomalaiset sairastavat ja kuinka syrjässä tai saavutettavissa palvelut ovat.

Kertoimien perusteeksi on ehdotettu muun muassa työpaikkaomavaraisuutta ja valtionosuuksien käyttämistä muuttovirran ja maahanmuuton kääntämiseksi kaupungeista muualle maahan.

Myös asunnottomuudelle ja maahanmuuttotaustalle on esitetty enemmän painoa.

”Ideoista ei ole puutetta”, Miettinen kuittaa.

”Meidän täytyy löytää sellaisia kriteereitä, joihin yksittäisen kunnan on vaikeaa vaikuttaa. Järjestelmän pitää pysyy reiluna ja tasapainoisena kuntien kesken.”

Nykykriteereistä tarkennusta tarvitsee esimerkiksi ikärakenne. Eri ikäluokat pitäisi painottaa todellisilla kustannuksilla.

Toinen muinaisjäänne on sairastavuuskerroin, joka mittaa kuntalaisten sairastavuutta kapea-alaisesti pelkästään työkyvyttömyyseläkkeellä olevien kuntalaisten osuuden perusteella.

Parempi olisi esimerkiksi Kela-korvattavien sairauksien määrään perustuva ”tarveindeksi”.

”Nykyinenkin on mainettaan parempi”

Uudistuksessa mukana oleva Kuntaliiton kehittämispäällikkö **Sanna Lehtonen** muistuttaa, että nykyinenkin valtionosuusjärjestelmä on mainettaan parempi: se ennustaa vakaammin kuntien tuloja kuin hallitusohjelma tai budjetti- tai kehysriihi.

Yksinkertaisuus on tavoitteena hyvä, mutta ristiriitainen.

”Jos kaikki asiat otetaan tarkasti huomioon, järjestelmä ei ole yksinkertainen. Tämänkin uudistuksen ratkaisee viime kädessä poliittinen rohkeus. Kun uudistusta tehdään tilanteessa, jossa hallitus leikkaa menoja, ei tarvitse olla kovin suuri matemaatikko ymmärtääkseen, että jos on voittajia, on myös häviäjiä.”

Lopputulos riippuu siitä, tasataanko ensisijaisesti kuntien tulopohjaa vai palvelujen kustannuseroja kuten nyt.

EIJA MANSIKKAMÄKI

UUDISTUS

Kuntaekspertti remontoi

Hallitusohjelmassa lukee: ”Valtionosuusjärjestelmä uudistetaan osana kuntarakenneuudistusta. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään. Järjestelmän kannustavuutta parannetaan.”

Selvitystyötä johtaa Rauman kaupunginjohtajan työstä eläkkeelle jäänyt Arno Miettinen. Hän on toiminut myös Vihdin kunnanjohtajana ja virkamiehenä Salossa.

Selvitysmiehen tukena on kaksi työryhmää, joista toinen koostuu virkamiehistä ja toisessa on edustettuina myös muutamia kuntia, muun muassa Iisalmi, Luoto ja Vantaa.

Uudistuksesta on tarkoitus valmistua väliraportti vuodenvaihteeseen mennessä. Seuraavaksi se lähetettäisiin kuntiin kuultavaksi. Selvitysmiehen on määrä saada uudistusesityksensä valmiiksi vuoden 2013 loppuun mennessä.

Kuntien menojen kasvu kiihtyi viime vuonna

Kuntien menojen kasvu on kiihtynyt viime vuonna, kertoo Tilastokeskus.

Vuonna 2009 menot kasvoivat 3,8 prosenttia, 2010 kasvua oli 3,6 prosenttia. Viime vuonna kasvu pompsahti viiteen prosenttiin.

Menoja oli viime vuonna kaikkiaan 36,7 miljardia euroa. Kasvua edelliseen vuoteen oli 1,7 miljardia.

Suurin menoerä oli sosiaali- ja terveystoimi (sote). Siihen kului 54,8 prosenttia kaikista kuluista. Sote-rahojen suurin erä oli erikoissairaanhoito.

Sote-menot kasvoivat viime vuonna 5,6 prosenttia. Vuonna 2010 nousuprosentti oli 2,4.

Kuntien kustannuksista 12,5 miljardia euroa oli palkkoja ja henkilösivukuluja. Palveluja ostettiin 15,7 miljardilla eurolla.

Kuntien tuotot olivat noin 9,4 miljardia euroa. Tuottojen kasvu oli 4,8 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Suurin osa tuloista oli myyntituloja.

MT

JÄRJESTELMÄ

Valtionosuus tasaa menoja

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on turvata kuntien asukkaille perus-palvelut kohtuullisella verorahoituksella kaikkialla Suomessa.

Järjestelmä tasaa palveluiden järjestämiskustannusten ja tulopohjan eroja kuntien välillä.

Kunnan saaman valtionosuuden suuruus perustuu nykyisin ikärakenteeseen, sairastavuuteen, palvelujen saavutettavuuteen sekä syrjäisyyteen ja saaristoisuuteen.

Valtionosuuden määrään eivät vaikuta palvelujen järjestämisen todelliset kustannukset.

Asukasmäärä ja ikärakenne määrävät kunnan valtionosuudesta noin 85 prosenttia.

Valtionosuuksia maksetaan peruspalveluihin tänä vuonna 8,5 miljardia euroa.

Monissa kunnissa varsinkin Itä- ja Pohjois-Suomessa yli 60 prosenttia kunnan tuloista tulee valtionosuuksista. Ranualla osuus on 70, Espoossa ja Kaskisissa 2 ja Helsingissä 9 prosenttia.

Keskusta voitti vaalit myös Oulun keskustassa

Oulu oli kuntavaaleissa suurin kaupunki, jossa eniten ääniä saanut puolue ei ollut kokoomus tai SDP vaan keskusta.

Keskustan voittoa Oulussa avittivat kuntaliitokset, mutta itse asiassa keskusta oli Oulussa suurin puolue kaikkien vanhojen kuntien alueella, myös vanhalla Oulun kaupungin alueella. Keskusta myös lisäsi äänimääräänsä muualla paitsi entisessä Yli-Iissä.

Oulun tulokset vanhojen kuntarajojen mukaan on laskenut keskustan eduskuntaryhmän poliittinen sihteeri **Timo Portaankorva**.

MT

Rohkeimmat kehittäjät ja riskinottajat eivät useinkaan paistattele julkisuudessa. Silti näillä nuorilla yrittäjillä on enemmän pelissä kuin monella vuorineuvoksella. Onneksi heillä on osaava, paikallinen kumppani, joka hallitsee sukupolvenvaihdoksien kiemurat: rahoittamisen, vakuutukset ja niiden päivittämisen, verotuksen, eläkkeet sekä tuet kuin isäntä tai emäntä oman ammattinsa. Ehkäpä juuri tästä syystä OP-Pohjola on kaksi kertaa suurempi maatalouden rahoittaja kuin muut pankit yhteensä. Lue lisää **op.fi/maatalous**

Yhdessä hyvä tulee.

OP